

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvada su muitiniu tikrinimu susijusios rizikos valdymo procese

2025 m. rugsėjo 1 d.
Vilnius

<p>1. Viešojo sektoriaus subjektas, kuriame atliktas KPT nustatymas (veiklos sritis (-ys), kurioje (-iose) buvo atliekamas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas, jos (-ų) trumpas aprašymas)</p>	<p>Korupcijos pasireiškimo tikimybės (toliau – KPT) nustatymas atliktas¹ su muitiniu įforminimu susijusios rizikos valdymo procese² antikorpuciniu požiūriu vertinant atskirus šio proceso etapus: pirminės rizikos informacijos apdorojimo (teikimo/rinkimo ir valdymo) (I), rizikos mažinimo priemonių taikymo (rizikos profilių kūrimo) (II), taikomų rizikos mažinimo priemonių priežiūros ir stebėsenos (III).</p> <p>KPTN tikslas – antikorpuciniu požiūriu įvertinti su muitiniu įforminimu susijusios rizikos valdymo Lietuvos Respublikos muitinėje procesą, nustatyti korupcijos rizikas bei jas sukeliančius veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas muitinės pareigūnams, valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį (toliau bendrai – muitinės darbuotojai) padaryti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus. Prireikus, pasiūlyti priemones nustatytoms rizikoms mažinti/šalinti ir valdyti.</p> <p>KPTN atliktas Muitinės departamente prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – MD), Muitinės kriminalinėje tarnyboje (toliau – MKT), Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos teritorinėse muitinėse (toliau – TM).</p> <p>SMK³ 46 str. 4 d. numatyta, kad rizikos valdymas apima duomenų ir informacijos rinkimą, rizikos analizę ir vertinimą, veiksmų parinkimą ir taikymą, reguliarią proceso ir jo rezultatų stebėseną bei peržiūrą, grindžiamus tarptautiniais, Sąjungos ir nacionaliniais šaltiniais bei strategijomis.</p> <p>Analizuoti ir antikorpuciniu požiūriu vertinti KPTN išvados teikimo dienai Lietuvos Respublikos muitinėje galiojantys, analizuojamą veiklos sritį reglamentuojantys teisės aktai (aktualios redakcijos): Rizikos valdymo iki muitinio įforminimo ir muitinio įforminimo metu taisyklės, patvirtintos Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2011 m. lapkričio 23 d. įsakymu Nr. 1B-625 „Dėl Rizikos valdymo</p>
---	---

¹ KPTN nustatymas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos 10 straipsnio 1 dalimi, korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 2-246 „Dėl Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“, korupcijos rizikos reitinguotos taip pat atsižvelgiant į poveikio ir tikimybės kriterijus, numatytus Lietuvos Respublikos muitinės korupcijos rizikų valdymo tvarkos apraše, patvirtintame Muitinės departamento generalinio direktoriaus 2022 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1BE-1028 „Dėl Lietuvos Respublikos muitinės korupcijos rizikų valdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nuostatas.

² KPTN metu antikorpuciniu požiūriu vertintos rizikos valdymą reglamentuojančiuose teisės aktuose numatytos Lietuvos muitinės struktūrinių padalinių – MKT RVS, MD PPS ir TM PPS vykdomos funkcijos su muitiniu įforminimu susijusios rizikos valdymo procese, detaliau neanalizuojant lokalsios rizikos valdymo TM postuose, kadangi šios srities antikorpucinis vertinimas atliktas 2020 m. (MD Imuniteto tarnybos 2020-07-31 tarnybinis pranešimas Nr. 7BE-1188 „Dėl atliktos analizės“).

³ 2013-10-09 Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas.

	<p>iki muitinio įforminimo ir muitinio įforminimo metu taisyklių ir Rizikos valdymo maitinės poste taisyklių patvirtinimo“ (toliau tekste ir Išvados prieduose – Rizikos valdymo taisyklės), Muitinio tikrinimo pagal rizikos požymius kontrolės vykdymo taisyklės, patvirtintos Maitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2009 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. 1B-270 „Dėl Muitinio tikrinimo pagal rizikos požymius kontrolės vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (toliau tekste ir Išvados prieduose – Kontrolės taisyklės), jų taikymo praktika, bendrauta su MKT Rizikos valdymo skyriaus (toliau – RVS), TM PPS atstovais, maitinės postų pareigūnais.</p> <p>Pažymėtina, kad KPTN atlikimo metu MKT RVS parengė ir 2024-12-20 raštu Nr. 3RE-1918 „Dėl pastabų ir pasiūlymų pateikimo“ pateikė derinti Maitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2011 m. lapkričio 23 d. įsakymo Nr. 1B-625 „Dėl Rizikos valdymo iki muitinio įforminimo ir muitinio įforminimo metu taisyklių ir Rizikos valdymo maitinės poste taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo projektą, (toliau tekste ir išvados prieduose – Rizikos valdymo taisyklių projektas), kuriame siūlomos teisinio reguliavimo nuostatos ir numatomi rizikos valdymo proceso pakeitimai analizės metu taip pat buvo įvertinti antikorupciniu požiūriu.</p>																																																
<p>2. Asmenys (subjektai), atlikę viešojo sektoriaus subjekto KPT nustatymą</p>	<p>MD Imuniteto tarnyba</p>																																																
<p>3. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo pradžios ir pabaigos laikas. Analizuotas laikotarpis.</p>	<p>KPT vertinimas pradėtas 2024-10-23, baigtas 2025-08-26. Analizuotas laikotarpis nuo 2024 m. Pagal poreikį remtasi ir aktualiais ankstesnių laikotarpių duomenimis.</p>																																																
<p>4. Nustatytos rizikos, jų lygiai, suskirstymas pagal svarbą</p>																																																	
<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;">Poveikis ↑</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Labai didelis</td> <td style="background-color: #00FF00; text-align: center;">5</td> <td style="background-color: #FFFF00; text-align: center;">10</td> <td style="background-color: #FF0000; text-align: center;">15 R1, R2, R3</td> <td style="background-color: #FF0000; text-align: center;">20</td> <td style="background-color: #FF0000; text-align: center;">25</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Didelis</td> <td style="background-color: #00FF00; text-align: center;">4</td> <td style="background-color: #FFFF00; text-align: center;">8</td> <td style="background-color: #FFFF00; text-align: center;">12</td> <td style="background-color: #FF0000; text-align: center;">16</td> <td style="background-color: #FF0000; text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Vidutinis</td> <td style="background-color: #00FF00; text-align: center;">3</td> <td style="background-color: #FFFF00; text-align: center;">6</td> <td style="background-color: #FFFF00; text-align: center;">9</td> <td style="background-color: #FFFF00; text-align: center;">12</td> <td style="background-color: #FF0000; text-align: center;">15</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Labai mažas</td> <td style="background-color: #00FF00; text-align: center;">2</td> <td style="background-color: #00FF00; text-align: center;">4</td> <td style="background-color: #FFFF00; text-align: center;">6</td> <td style="background-color: #FFFF00; text-align: center;">8</td> <td style="background-color: #FFFF00; text-align: center;">10</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Nereikšmingas</td> <td style="background-color: #00FF00; text-align: center;">1</td> <td style="background-color: #00FF00; text-align: center;">2</td> <td style="background-color: #00FF00; text-align: center;">3</td> <td style="background-color: #00FF00; text-align: center;">4</td> <td style="background-color: #00FF00; text-align: center;">5</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">Mažai tikėtina</td> <td style="text-align: center;">Nelabai tikėtina</td> <td style="text-align: center;">Tikėtina</td> <td style="text-align: center;">Gana tikėtina</td> <td style="text-align: center;">Labai tikėtina</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;">Tikimybė →</td> </tr> </table>		Poveikis ↑						Labai didelis	5	10	15 R1, R2, R3	20	25	Didelis	4	8	12	16	20	Vidutinis	3	6	9	12	15	Labai mažas	2	4	6	8	10	Nereikšmingas	1	2	3	4	5		Mažai tikėtina	Nelabai tikėtina	Tikėtina	Gana tikėtina	Labai tikėtina						Tikimybė →
Poveikis ↑																																																	
Labai didelis	5	10	15 R1, R2, R3	20	25																																												
Didelis	4	8	12	16	20																																												
Vidutinis	3	6	9	12	15																																												
Labai mažas	2	4	6	8	10																																												
Nereikšmingas	1	2	3	4	5																																												
	Mažai tikėtina	Nelabai tikėtina	Tikėtina	Gana tikėtina	Labai tikėtina																																												
					Tikimybė →																																												
<p>4.1. Raudonas rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)</p>	<p>R1. Galimybė piktnaudžiauti ir/ar neatlikti tarnybinių pareigų nesimant atitinkamų rizikos mažinimo priemonių. R2. Neaiškios, dviprasmiškos, sudėtingos, nekorektiškai veikiančios rizikos profilių pagrindu formuojamos tikrinimo užduotys R3. Nepakankama ir neefektyvi taikomų rizikos mažinimo priemonių kontrolės sistema</p>																																																

	<p>Pasireiškimo tikimybė yra labai tikėtina (5 balai) – tikimybė, kad įvykis įvyks per ateinančius metus, yra didelė (50–100 proc.), o rizikos poveikis vertinamas kaip didelis (4 balai); pagal rizikos lygį (reitingą) (20 balų) ši rizika priskirtina didelei rizikai (15-25 balai);</p> <p>Apskaičiavus nustatytų rizikų lygius pagal Lietuvos Respublikos muitinės korupcijos rizikų valdymo tvarkos apraše, patvirtintame Muitinės departamento generalinio direktoriaus 2022 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1BE-1028 „Dėl Lietuvos Respublikos muitinės korupcijos rizikų valdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatytus poveikio ir tikimybės kriterijus matyti, kad visose srityse korupcijos rizikų pasireiškimo tikimybė yra labai tikėtina (5 balai), nes jau yra nustatyti trūkumai, lėmę pažeidimus, todėl tikimybė, kad įvykis per ateinančius metus įvyks vertintina kaip labai didelė (50-100 %). Šių rizikų neigiamas poveikis muitinės ir jos padalinių veiklą vertintinas kaip vidutinis (3 balai), nes dėl jų galimi laikini tam tikrų veiklos procesų ar funkcijų vykdymo sutrikimai, mažinantys darbo efektyvumą. Pagal rizikos lygį (reitingą) visose srityse pasireiškiančios rizikos atitinka 15 balų ir yra priskirtinos tikėtinioms rizikoms.</p>
<p>4.2. Geltonas rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)</p>	
<p>4.3. Žalias rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)</p>	
<p>Kita informacija</p>	
<p>5. Pasiūlymai dėl nustatytų rizikų mažinimo priemonių taikymo</p>	<p>R1 (1) Rizikos valdymą reglamentuojančiuose teisės aktuose numatyti imperatyvius reikalavimus fiksuoti/dokumentuoti apdorojant gautą rizikos informaciją priimamus sprendimus (centrinio rizikos valdymo padalinio vadovų pavedimus), šios informacijos nagrinėjimo metu atliekamus analizės veiksmus bei šios analizės rezultatus.</p> <p>R1 (2) Rizikos valdymą reglamentuojančiuose teisės aktuose numatyti reikalavimą rizikos informacijos apdorojimo proceso (teikimo/rinkimo, paskirstymo vykdytojams, vertinimo) metu suformuotus dokumentus administruoti Dokumentų valdymo sistemos priemonėmis.</p> <p>R1 (3) Rizikos valdymą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyti imperatyvų reikalavimą muitinės darbuotojams vykdant tarnybines funkcijas vertinti disponuojamą informaciją rizikos požiūriu bei teikti ją riziką valdantiems padaliniais. Tuo tikslu, apibrėžti vertintinus rizikos požymius ir jų perdavimo atvejus ir/ar kriterijus.</p> <p>R2 (1) Rizikos valdymą reglamentuojančiuose teisės aktuose numatyti reikalavimą rizikos profilių, kurių teisės aktų įgyvendinimo užtikrinimui, kūrimo procese formuluojamas tikrinimo instrukcijas derinti su jų tiesioginiais vykdytojais – muitinės įstaigomis (muitinės postais).</p> <p>R2 (2) Rizikos valdymą reglamentuojančiuose teisės aktuose numatyti reikalavimą rizikos valdymo padaliniams organizuoti tikrinimo instrukcijų vykdymo aiškinamuosius mokymus muitinės pareigūnams pagal muitinės įstaigų ar struktūrinių padalinių išreikštą poreikį.</p> <p>R2 (3) Rizikos valdymą reglamentuojančiuose teisės aktuose reglamentuoti, kaip turi būti elgiamasi situacijose, kai vienam tikrinamam objektui sugeneruojamos skirtingos (prieštarings) reikalavimus numatančios tikrinimo instrukcijos.</p>

	<p>R2 (4) Sukurti ir įdiegti probleminių tikrinimo užduočių fiksavimo, perdavimo rizikos valdymo padaliniais ir aiškinamojo pobūdžio grįžtamojo ryšio teikimo mechanizmą, prieinamą visiems tikrinimo instrukcijų vykdytojams.</p> <p>R3 (1) Rizikos valdymą reglamentuojančiuose teisės aktuose įtvirtinti aiškius rizikos profilių stebėsenos, efektyvumo vertinimo ir jų pagrindu priimamų sprendimų dėl tolesnio rizikos profilio veikimo dokumentavimo ar fiksavimo reikalavimus.</p> <p>R3 (2) Rizikos valdymą reglamentuojančiuose teisės aktuose numatyti aiškius sukurtų rizikos profilių atrankos priežiūrai kriterijus ir prioritetus.</p> <p>R3 (3) Rizikos valdymą reglamentuojančiuose teisės aktuose numatyti atvejus (išimtis), kada rizikos profilių stebėseną neprivaloma, o rizikos profiliai pagal nustatytus efektyvumo kriterijus nevertinami.</p> <p>R3 (4) Parengti Muitinio tikrinimo pagal rizikos požymius kontrolės vykdymo taisyklių, patvirtintų Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2009 m. gegužės 14 d. įsakymo Nr. 1B-270 „Dėl Muitinio tikrinimo pagal rizikos požymius kontrolės vykdymo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo projektą muitinio tikrinimo pagal rizikos požymius koordinavimą (Kontrolės planų rengimą ir pagal šiuos planus vykdomos kontrolės priežiūrą) pavedant MKT RVS.</p>
6. Kitos pastabos	<p>(1) Jei rengiant rizikos valdymą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimus, į rizikos valdymo procesą kaip atskiri rizikos valdymo subjektai būtų įtraukiami Muitinės departamento padaliniai, atsakingi už specifinių muitinės veiklos sričių priežiūrą (kaip kad numatyta Rizikos valdymo taisyklių projekte), būtina reglamentuoti šių padalinių funkcijas, kompetencijas bei atsakomybę, įtvirtinti aiškų rizikos informacijos valdymo šiuose padaliniuose procesą.</p> <p>(2) Rengiant rizikos valdymą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimus ir įtraukiant į rizikos valdymo procesą iniciatorių, numatyti reikalavimą, kad jo atliekami rizikos profilių priežiūros ir efektyvumo vertinimo veiksmai būtų derinami su tiesioginiu vadovu, kuriam būtų deleguotas ir sprendimo dėl tolesnio rizikos profilio veikimo priėmimas.</p> <p>(3) Muitinio tikrinimo pagal rizikos požymius kontrolės vykdymo taisyklėse, patvirtintose Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2009 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. 1B-270 „Dėl Muitinio tikrinimo pagal rizikos požymius kontrolės vykdymo taisyklių patvirtinimo“, pateikiamos nuorodos į jau nebegaliojančius norminius teisės aktus, kai kurios jose vartojamos sąvokos nebeatitinka šiandieninių realių, todėl būtina jas peržiūrėti ir atnaujinti.</p>
7. Priedai	<p>1. Priedas Nr. 1</p> <p>2. Priedas Nr. 2</p> <p>3. Priedas Nr. 3</p>
Išvadą parengęs asmuo:	MD Imuniteto tarnybos patarėja Lina Laukevičiūtė

Atsižvelgiant į tai, kad išvados prieduose pateikiama informacija priskirtina viešai neskelbtinos ir neteiktinos informacijos kategorijai, priedai viešai neskelbiami.